



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. liepos 12 d.*

„Direktyva 2002/20/EB — Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos — Leidimas — 13 straipsnis — Mokesčiai už naudojimo teises ir teises įrengti įrenginius“

Sujungtose bylose C-55/11, C-57/11 ir C-58/11

dėl *Tribunal Supremo* (Ispanija) atitinkamai 2010 m. spalio 28 ir 29 d. ir lapkričio 3 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2011 m. vasario 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Vodafone España SA

prieš

Ayuntamiento de Santa Amalia (C-55/11),

Ayuntamiento de Tudela (C-57/11)

ir

France Telecom España SA

prieš

Ayuntamiento de Torremayor (C-58/11)

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader ir E. Jarašiūnas (pranešėjas),

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. sausio 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Vodafone España SA*, atstovaujamos *abogados* M. Muñoz de Juan, E. Gardeta González, J. Viloria Gutiérrez ir J. Buendía Sierra,

* Proceso kalba: ispanų.

- *France Telecom España SA*, atstovaujamos *abogados* E. Zamarriego Santiago, M. Muñoz de Juan ir J. Buendía Sierra,
- *Ayuntamiento de Tudela*, atstovaujamos *abogados* T. Quadra-Salcedo Fernández del Castillo ir J. Zornoza Pérez,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. Muñoz Pérez ir S. Centeno Huerta,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir F. Jimeno Fernández,

susipažinęs su 2012 m. kovo 22 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą susiję su 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL L 108, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337) 13 straipsnio išaiškinimu.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant tris ginčus: *Vodafone España SA* (toliau – *Vodafone España*) ir *Ayuntamiento de Santa Amalia* (C-55/11) bei *Ayuntamiento de Tudela* (C-57/11) ir *France Telecom España SA* (toliau – *France Telecom España*) ir *Ayuntamiento de Torremayor* (C-58/11) dėl mokesčių, kuriuos šios dvi bendrovės turėjo mokėti už privatų arba specialiomis teisėmis pagrįstą naudojamą valstybinės žemės valdos savivaldybei priklausančioje teritorijoje požemine ir antžemine dalimi.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 1997 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/13/EB dėl bendrųjų leidimų ir individualių licencijų išdavimo telekomunikacijų paslaugų srityje bendrųjų principų (OL L 117, p. 15) 11 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad bet kokie iš įmonių reikalaujami su leidimų gavimo procedūromis susiję mokesčiai būtų skirti tik individualių licencijų išdavimo, administravimo, kontrolės ir įgyvendinimo procedūrų administracinėms sąnaudoms padengti. Mokestis už individualią licenciją turi būti proporcingas atliktam darbui, o informacija apie jį pakankamai išsamiai paskelbta ir lengvai prieinama.

2. Neprieštaraujant 1 daliai, valstybės narės gali, kai naudojami riboti išteklių, leisti savo nacionalinėms reguliavimo institucijoms nustatyti mokesčius, skirtus optimaliam tokių išteklių panaudojimui garantuoti. Tokie mokesčiai turi būti nediskriminuojantys ir nustatomi visų pirma atsižvelgiant į poreikį skatinti naujų paslaugų plėtrą ir konkurenciją.“

- 4 Direktyva 97/13 buvo panaikinta 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349, toliau – Pagrindų direktyva) 26 straipsniu.

5 Pagrindų direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija svarstydamą:

- paraišką dėl įmonei, turinčiai leidimą teikti viešuosius ryšių tinklus, teisių suteikimo įrengti įrenginius valstybinėje ar privačioje nuosavybėje [ant valstybinės ar privačios nuosavybės], virš jos ar po ja,

<...>

toji kompetentinga institucija:

- nedelsdama ir be jokios diskriminacijos veiktų skaidria ir viešai prieinama tvarka,
- numatydamą tam tikras tokių teisių sąlygas, laikytusi skaidrumo ir nediskriminacinių principų.

<...>“

6 Pagrindų direktyvos 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Kai elektroninių ryšių tinklus teikianti įmonė pagal nacionalinius įstatymus turi teisę įrengti įrenginius valstybinėje ar privačioje nuosavybėje [ant valstybinės ar privačios nuosavybės], virš jos ar po ja arba gali pasinaudoti nuosavybės eksproprijavimo ar naudojimo tvarka, nacionalinės reguliavimo institucijos skatina, kad tokie įrenginiai ar nuosavybė būtų naudojami bendrai.

2. Ypač tais atvejais, kai įmonėms dėl aplinkos, žmonių sveikatos apsaugos, valstybinio saugumo ar miesto bei kaimo planavimo nėra prieinamos kitos veiksmingos galimybės, valstybės narės gali reikalauti, kad įmonė, kuri valdo elektroninių ryšių tinklus, leistų kitoms įmonėms bendrai naudotis įrenginiais ar nuosavybe (įskaitant bendrą naudojimąsi fizine vieta) arba imtis priemonių palengvinti valstybinių darbų koordinavimą tik po tam tikros trukmės viešų konsultacijų, kurių metu visoms suinteresuotoms šalims būtų suteikta galimybė išreikšti savo nuomonę. Į tokius bendro naudojimo ir koordinavimo susitarimus gali įeiti taisyklės dėl įrenginių ar nuosavybės bendro naudojimo sąnaudų pasidalijimo.“

7 Leidimų direktyvos 30–32 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(30) Elektroninių ryšių paslaugų teikėjams galima skirti administracinius mokesčius nacionalinės reguliavimo institucijos veiklai, kurią ji vykdo valdydamą leidimų sistemą ir suteikdamą naudojimo teises, finansuoti. Tokių mokesčių dydis neturėtų viršyti tos sumos, kurios reikia faktinėms tokios veiklos sąnaudoms padengti. Dėl to turėtų būti užtikrintas nacionalinės reguliavimo institucijos pajamų ir išlaidų skaidrumas pateikiant metines ataskaitas apie visą surinktų mokesčių sumą ir administracines sąnaudas. Tai leis įmonėms patikrinti, ar mokesčiai atitinka administracines sąnaudas.

(31) Administracinių mokesčių sistemos neturėtų iškreipti konkurencijos ar sukurti kliūčių patekti į rinką. Taikant bendrojo leidimo sistemą, nebus galima administracines sąnaudas ir atitinkamus mokesčius priskirti atskiroms įmonėms, juos bus galima priskirti tik už teisių naudoti numerius, radijo dažnius ar įrengti įrenginius suteikimą. Bet kokie taikomi administraciniai mokesčiai turėtų atitikti bendrojo leidimo sistemos principus. Sąžiningos, paprastos ir skaidrios alternatyvos pavyzdžiu šiems mokesčių skyrimo kriterijams galėtų būti su apyvarta susijęs platinimas [paskirstymas]. Kai administraciniai mokesčiai labai nedideli, tinkamas sprendimas galėtų būti ir vienodo tarifo mokesčiai arba mokesčiai, nustatomi derinant vienodą tarifą su apyvarta susijusiu elementu.

(32) Be administracinių mokesčių, galima skirti naudojimo mokesčius už radijo dažnių ir numerių naudojimą kaip priemonę optimaliam tokių išteklių naudojimui užtikrinti. Tokie mokesčiai neturėtų trukdyti naujų paslaugų plėtrai ar konkurencijai rinkoje. Ši direktyva nenurodo, kam mokesčiai už naudojimo teises turėtų būti naudojami. Tokie mokesčiai gali būti naudojami, pavyzdžiui, nacionalinės reguliavimo institucijos veiklai finansuoti, kurios sąnaudų negalima padengti iš administracinių mokesčių. Tais atvejais, kai taikomos konkurencinės ar lyginamosios atrankos procedūros, o mokesčiai už radijo dažnių naudojimą mokami visi ar iš dalies vienkartinė suma, mokėjimo tvarka turėtų užtikrinti, kad tokie mokesčiai praktiškai nesąlygotų atrankos, paremtos kriterijais, nesusijusiais su optimalaus radijo dažnių naudojimo užtikrinimu. Komisija gali reguliariai skelbti palyginamuosius radijo dažnių ir numerių skyrimo bei priėjimo teisių suteikimo geriausios praktikos tyrimus.“

8 Tos pačios direktyvos 13 straipsnyje „Mokesčiai už naudojimo teises ir teises įrengti įrenginius“ nustatyta:

„Valstybės narės gali leisti atitinkamai institucijai taikyti tokius mokesčius už radijo dažnių ar numerių naudojimą ar teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja, kurie atitinka būtinybę užtikrinti tokių išteklių optimalų naudojimą. Valstybės narės užtikrina, kad tokie mokesčiai būtų objektyviai pagrįsti, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi savo paskirčiai, ir atsižvelgia į [Pagrindų direktyvos] 8 straipsnio tikslus.“

9 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL L 108, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 323) 12 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„Nacionalinė reguliavimo institucija pagal 8 straipsnio nuostatas gali nustatyti reikalavimus operatoriams, kad jie tenkintų pagrįstus prašymus dėl prieigos prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių priemonių bei jų naudojimo, *inter alia*, tokiomis aplinkybėmis, kai nacionalinė reguliavimo institucija mano, kad tokio prašymo atmetimas ar panašų poveikį turintis nepagrįstų sąlygų taikymas trukdytų atsirasti subalansuotos konkurencijos mažmeninei rinkai arba prieštarautų galutinio paslaugų gavėjo interesams.“

Ispanijos teisė

10 Kaip matyti iš 2003 m. lapkričio 3 d. Bendrojo telekomunikacijų įstatymo (*Ley General 32/2003 de Telecomunicaciones* (BOE, Nr. 264, 2003 m. lapkričio 4 d., p. 38890) preambulės, į Ispanijos nacionalinę teisę juo perkeltos 2002 m. priimtos telekomunikacijų direktyvos, įskaitant Leidimų direktyvą.

11 Pagal šio įstatymo 49 straipsnį:

„1. Operatoriai ir teisių naudotis viešuoju radijo spektru arba numeracijos ištekliais turėtojai moka teisės aktais nustatytus mokesčius.

2. Šie mokesčiai naudojami padengti:

a) administracines sąnaudas, patirtas dėl reglamentuojamojo pobūdžio darbo, susijusio su Bendrijos antrinės teisės aktų ir administracinių sprendimų, būtent dėl prieigos ar sujungimo, rengimu ir vykdymu;

b) šiuo įstatymu nustatytos sistemos valdymo, kontrolės ir įgyvendinimo sąnaudas;

- c) teisių naudotis valstybine žemės valda bei viešuoju radijo spektru ir numeracija valdymo, kontrolės ir įgyvendinimo sąnaudas;
- d) šio įstatymo 6 straipsnyje reglamentuojamų pranešimų administravimo sąnaudas;
- e) tarptautinio bendradarbiavimo, derinimo, standartizacijos ir rinkos analizės sąnaudas.

3. Nepažeidžiant 2 dalies nuostatų, mokesčiai už naudojimąsi viešuoju radijo spektru, numeracija ir valstybine žemės valda, reikalinga elektroninių ryšių tinklams įrengti, yra skirti užtikrinti optimalų šių išteklių naudojimą atsižvelgiant į turto, į kurį suteiktos naudojimo teisės, vertę ir jo stygių. Šie mokesčiai yra nediskriminaciniai, skaidrūs, objektyviai pagrįsti ir proporcingi jų tikslui. Taip pat teisės aktais nustatytomis sąlygomis jie skatina siekti 3 straipsnyje nustatytų tikslų ir laikytis jame nustatytų principų.

4. Pirmesnėse dalyse nurodyti mokesčiai taikomi objektyviai, skaidriai ir proporcingai, stengiantis sumažinti papildomas administracines sąnaudas ir susijusias išlaidas.

5. *Ministerio de Ciencia y Tecnología* (Mokslo ir technologijų ministerija), *Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones* (Telekomunikacijų rinkos komisija), *Agencia Estatal de Radiocomunicaciones* (Valstybinė radijo komunikacijų agentūra) ir teritorinio vieneto valdžios institucijos, kurios administruoja ir surenka šio straipsnio 2 dalyje nurodytus mokesčius, skelbia metines savo administracinių sąnaudų, kuriomis grindžiami nustatomi mokesčiai, apžvalgas ir surinktų mokesčių bendrą sumą.“

- 12 Pagal 2004 m. kovo 5 d. Karaliaus įstatyminio dekreto Nr. 2/2004 dėl įstatymo dėl teritorinių vienetų biudžetų naujos redakcijos patvirtinimo (*Real Decreto legislativo 2/2004, de 5 de marzo, por el que se aprobó el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales*) (BOE, Nr. 59, 2004 m. kovo 9 d., p. 10284) 20 straipsnio 1 ir 3 dalis vietos valdžios institucijoms leidžiama nustatyti mokesčius už privatų arba specialiomis teisėmis pagrįstą naudojimąsi valstybine žemės valda savivaldybei priklausančioje teritorijoje, būtent viešaisiais keliais bei jų požemine dalimi ir virš jų esančia erdve.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 13 Iš sprendimų dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal Ispanijos teisės aktus kelios Ispanijos Karalystės savivaldybės, t. y. *Ayuntamiento de Santa Amalia*, *Ayuntamiento de Tudela* ir *Ayuntamiento de Torremayor*, mokesčių srityje priėmė aktus, kuriais įmonėms nustatyti mokesčiai už privatų arba specialiomis teisėmis pagrįstą valstybinės žemės valdos savivaldybei priklausančioje teritorijoje naudojimą teikiant bendrus interesus tenkinančias tiekimo paslaugas, neatsižvelgiant į tai, ar šios įmonės yra teikiant šias paslaugas reikalingų įrenginių, kurie fiziškai yra toje žemės valdoje, savininkės. Tarp taikant minėtus aktus apmokestinamų paslaugų numatytos ir judriosios telefonijos paslaugos.
- 14 *Vodafone España* ir *France Telecom España* yra telekomunikacijų operatorės, kurios Ispanijos teritorijoje teikia judriosios telefonijos paslaugas.
- 15 *Vodafone España* dėl minėtų mokesčių teisės aktų, kuriuos priėmė *Ayuntamiento de Tudela* ir *Ayuntamiento de Santa Amalia*, pateikė skundus atitinkamai *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* (Navaros Aukštesnysis teisingumo teismas) ir *Tribunal Superior de Justicia de Extremadura* (Estremadūros Aukštesnysis teismas). Savo ruožtu *France Telecom España* pateikė pastarajam teismui skundą dėl *Ayuntamiento de Torremayor* priimto mokesčių teisės akto. Skundais operatorės ginčijo šių aktų atitiktį Sąjungos teisei. Šie skundai buvo atmesti 2008 m. gruodžio 30 d. *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* ir 2009 m. birželio 12 ir 29 d. *Tribunal Superior de Justicia de Extremadura* sprendimais.

- 16 Todėl *Vodafone España* pateikė *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) kasacinį skundą dėl 2008 m. gruodžio 30 d. *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* sprendimo ir 2009 m. birželio 12 d. *Tribunal Superior de Justicia de Extremadura* sprendimo. *France Telecom España* pateikė kasacinį skundą dėl 2009 m. birželio 29 d. *Tribunal Superior de Justicia de Extremadura* sprendimo.
- 17 Sprendimuose dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą *Tribunal Supremo* visų pirma nagrinėja Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsnius ir jam kyla abejonė dėl valstybių narių kompetencijos taikyti mokesčius už teises įrengti įrenginius ne tik operatoriui, kuris yra elektroninių ryšių tinklo savininkas, bet ir operatoriams, kurie tik naudojami sujungimo paslaugomis ir kurie dėl to tik turi prieigą prie šio tinklo ir tik jį naudoja.
- 18 Antra, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar nagrinėjami mokesčiai atitinka Leidimų direktyvos 13 straipsnio reikalavimus.
- 19 Trečia, *Tribunal Supremo* mano, kad reikia taip pat patikrinti, ar Leidimų direktyvos 13 straipsnis atitinka Teisingumo Teismo praktikoje nustatytas sąlygas tam, kad būtų laikomas tiesiogiai veikiančiu. Jis nurodo, kad Teisingumo Teismo praktika dėl Direktyvos 97/13 11 straipsnio 2 dalies tiesioginio veikimo, atrodo, leidžia pritarti tokiam veikimui.
- 20 Esant tokioms aplinkybėms *Tribunal Supremo* nusprendė sustabdyti bylų nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, kurie trijose bylose (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11) suformuluoti identiškai:
- „1. Ar [Leidimų direktyvos] 13 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jam prieštarauja nacionalinės teisės aktas, pagal kurį leidžiama taikyti operatoriams mokesčių už teises įrengti įrenginius valstybinėje žemės valdoje savivaldybei priklausančioje teritorijoje, kai jie nėra tinklo savininkai ir naudoja jį judriosios telefonijos paslaugoms teikti?
2. Jeigu aptariamas mokesčių būtų pripažintas suderinamu su [Leidimų direktyvos] 13 straipsniu, ar ginčijamame vietos institucijos teisės akte nustatytos mokesčio taikymo sąlygos atitinka minėtoje nuostatoje įtvirtintus objektyvumo, proporcingumo ir nediskriminavimo reikalavimus ir būtiną užtikrinti optimalų atitinkamų išteklių naudojimą?
3. Ar [Leidimų direktyvos] 13 straipsnį galima laikyti veikiančiu tiesiogiai?“
- 21 2011 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-55/11, C-57/11 ir C-58/11 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdomos rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimamas sprendimas.

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- 22 2012 m. balandžio 25 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje užregistruotu laišku *Ayuntamiento de Tudela* pateikė prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį, kuriame tvirtino, jog 2012 m. kovo 22 d. generalinės advokatės pateikta išvada grindžiama klaidingomis prielaidomis.
- 23 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad Teisingumo Teismas, remdamasis Procedūros reglamento 61 straipsniu, gali nurodyti atnaujinti žodinę proceso dalį, kai mano, kad trūksta informacijos ar kad byla reikia nagrinėti remiantis argumentu, dėl kurio šalys neišsakė nuomonės (žr., be kita ko, 2008 m. birželio 26 d. Sprendimo *Burda*, C-284/06, Rink. p. I-4571, 37 punktą ir 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Interflora ir Interflora British Unit* C-323/09, Rink. p. I-8625, 22 punktą).

- 24 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas mano, kad turi visą informaciją, reikalingą siekiant atsakyti į prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo užduotus klausimus, o bylos nereikia nagrinėti remiantis argumentu, dėl kurio šalys neišsakė nuomonės.
- 25 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti *Ayuntamiento de Tudela* prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 26 Savo pirmuoju klausimu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar nacionalinės teisės aktus, kuriais mokestis už naudojimąsi valstybine žemės valda savivaldybei priklausančioje teritorijoje nustatytas ne tik operatoriams, kurie yra šioje žemės valdoje įrengtų telefonijos tinklų savininkai, bet ir operatoriams, turintiems šių tinklų naudojimo, prieigos prie jų ir jų sujungimo teises, apima Leidimų direktyvos 13 straipsniu valstybėms narėms suteikta galimybė taikyti mokestį už „teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja“, siekiant atsižvelgti į būtinybę užtikrinti tokių išteklių optimalų naudojimą.
- 27 Šis teismas Teisingumo Teismo konkrečiai klausia, ar toks mokestis gali būti taikomas ne tik operatoriui, kuris pagal Pagrindų direktyvos 11 straipsnio 1 dalį yra teisių įrengti įrenginius ant valstybinės nuosavybės, virš jos ar po ja, turėtojas ir kuris pagal šios direktyvos 12 straipsnį bei Prieigos direktyvos 12 straipsnį gali būti įpareigotas dalytis šiais įrenginiais, bet ir operatoriams, teikiantiems judriosios telefonijos paslaugas, kurie naudoja šiuos įrenginius.
- 28 Visų pirma reikia konstatuoti, kad pagal Leidimų direktyvą valstybės narės gali rinkti tik tuos su elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimu susijusius mokesčius ar rinkliavas, kurie numatyti šioje direktyvoje (pagal analogiją žr. 2006 m. liepos 18 d. Sprendimo *Nuova società di telecomunicazioni*, C-339/04, Rink. p. I-6917, 35 punktą ir 2011 m. kovo 10 d. Sprendimo *Telefónica Móviles España*, C-85/10, Rink. p. I-1575, 21 punktą).
- 29 Taigi, kaip matyti iš Leidimų direktyvos 30–32 konstatuojamųjų dalių bei 12 ir 13 straipsnių, valstybės narės turi tik teisę nustatyti arba administracinius mokesčius, skirtus padengti bendras administracines sąnaudas, susidarancias valdant, kontroliuojant ir vykdant bendrojo leidimo schemą, arba mokesčius už radijo dažnių ar numerių naudojimą ar teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja.
- 30 Pagrindinėje byloje prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atrodo, visų pirma remiasi prielaida, kad nagrinėjami mokesčiai nepatenka į minėtos direktyvos 12 straipsnio taikymo sritį ir kad jų neapima mokesčių už radijo dažnių ar numerių naudojimą, kaip jie suprantami pagal tos pačios direktyvos 13 straipsnį, sąvoka. Taigi klausimas keliamas tik dėl to, ar valstybių narių galimybė taikyti mokesčius už „teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja“ pagal minėtą 13 straipsnį apima galimybę taikyti tokius, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, mokesčius, kai jie taikomi operatoriams, kurie, nors nėra šių įrenginių savininkai, juos naudoja teikdami judriosios telefonijos paslaugas ir taip naudoja šią valstybinę nuosavybę.
- 31 Nors Leidimų direktyvoje neapibrėžta nei įrenginių įrengimo ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja sąvoka, nei kas yra mokesčio už šią teisę įrengti mokėtojas, reikia pažymėti, pirma, kad iš Pagrindų direktyvos 11 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos matyti, jog teisės įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja suteikiamos įmonei, turinčiai leidimą teikti viešuosius ryšių tinklus, t. y. tai įmonei, kuriai suteikta teisė įrengti reikiamus įrenginius ant atitinkamos žemės valdos, po ja ar virš jos esančioje erdvėje.

- 32 Antra, kaip generalinė advokatė pastebėjo savo išvados 52 ir 54 punktuose, sąvokos „įrenginiai“ ir „įrengimas“ reiškia atitinkamai fizinę infrastruktūrą, reikalingą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teikti, ir jų fizinį įdiegimą ant atitinkamos valstybinės ar privačios nuosavybės.
- 33 Iš to matyti, kad Leidimų direktyvos 13 straipsnyje numatyto mokesčio už teises įrengti įrenginius mokėtojas gali būti tik šių teisių turėtojas, kuris yra ir ant atitinkamos valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja įrengtų įrenginių savininkas.
- 34 Todėl draudžiama kaip Leidimų direktyvos 13 straipsnyje numatytą „mokestį už teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja“ rinkti tokius mokesčius, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, tiek, kiek jie taikomi operatoriams, kurie, nors ir nėra šių įrenginių savininkai, juos naudoja judriosios telefonijos paslaugoms teikti ir taip naudoja šią valstybinę nuosavybę.
- 35 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Leidimų direktyvos 13 straipsnis aiškintinas taip, kad juo draudžiama mokestį už teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja, taikyti operatoriams, kurie, nors nėra šių įrenginių savininkai, juos naudoja judriosios telefonijos paslaugoms teikti.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 36 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, reikia atsakyti tik į trečiąjį prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą, kuriuo šis iš esmės siekia sužinoti, ar Leidimų direktyvos 13 straipsnis yra tiesiogiai veikiantis, todėl tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, privatus asmuo gali juo remtis nacionaliniuose teismuose.
- 37 Šiuo klausimu primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką visais atvejais, kai direktyvos nuostatos, sprendžiant iš jų turinio, yra besąlyginės ir pakankamai aiškios, privatus asmenys nacionaliniuose teismuose gali jomis remtis prieš valstybę, jeigu ji laiku neperkėlė šios direktyvos į nacionalinę teisę arba ją perkėlė neteisingai (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 5 d. Sprendimo *Pfeiffer ir kt.*, C-397/01-C-403/01, Rink. p. I-8835, 103 punktą; 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Arcor ir kt.*, C-152/07-C-154/07, Rink. p. I-5959, 40 punktą ir 2012 m. sausio 24 d. Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, 33 punktą).
- 38 Nagrinėjamu atveju, kaip nurodė generalinė advokatė savo išvados 48, 97 ir 98 punktuose, Leidimų direktyvos 13 straipsnis atitinka minėtus kriterijus. Iš tikrųjų šioje nuostatoje besąlygiškai ir aiškiai numatyta, kad valstybės narės gali taikyti mokesčius už teises trimis konkrečiais atvejais, t. y. už radijo dažnių ar numerių naudojimą arba teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja.
- 39 Iš to matyti, kad į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Leidimų direktyvos 13 straipsnis yra tiesiogiai veikiantis, todėl privatus asmenys turi teisę juo tiesiogiai remtis nacionaliniame teisme ginčydami šio straipsnio neatitinkančio viešosios valdžios institucijos sprendimo taikymą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) 13 straipsnis aiškintinas taip, kad juo draudžiama mokesčius už teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja taikyti operatoriams, kurie, nors nėra šių įrenginių savininkai, juos naudoja judriosios telefonijos paslaugoms teikti.**
- 2. Direktyvos 2002/20 13 straipsnis yra tiesiogiai veikiantis, todėl privatus asmenys turi teisę juo tiesiogiai remtis nacionaliniame teisme ginčydami šio straipsnio neatitinkančio viešosios valdžios institucijos sprendimo taikymą.**

Parašai.